

ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТІ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖЕННЯ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ В УМОВАХ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПЦІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В ОСВІТІ

Жара Ганна Іванівна – кандидат педагогічних наук, доцент докторант кафедри біологічних основ фізичного виховання, здоров'я і спорту Чернігівського національного педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка.

***Анотація.** У світлі концепції сталого розвитку висвітлені етапи формування та зміст компетентності індивідуального здоров'язбереження у майбутніх учителів в процесі їх професійної підготовки.*

***Ключові слова:** майбутні учителі, компетентність індивідуального здоров'язбереження, сталий розвиток, педагогіка.*

***Аннотация.** В свете концепции устойчивого развития представлены этапы формирования и содержание компетентности индивидуального здоровьесохранения будущих учителей в процессе их профессиональной подготовки.*

***Ключевые слова:** будущие учителя, компетентность индивидуального здоровьесохранения, устойчивое развитие, педагогика.*

Ноосферне та інноваційне мислення, яке є невіддільним від розуміння парадигми планетарної свідомості ХХІ століття, вважається новим вектором у розвитку сучасної освіти [1, с. 420]. У зв'язку з цим у Стратегії сталого розвитку «Україна–2020» особлива увага приділяється безпеці життя та здоров'я людини [3], розробляються програми здорового способу життя та довголіття, популяризації фізичної культури та спорту, реформи освіти, розвитку для дітей та юнацтва, розвитку інновацій [2].

Сталий розвиток усе більше включається до формальної освіти дітей та молоді, як обов'язкова компонента їх шкільної та професійної освіти, а також є елементом неперервної освіти дорослих, таким чином пронизуючи усі рівні освіти і продовжуючись усе життя [4, с. 110-111].

Як вважають науковці, «професійна підготовка і дослідницька робота є важливими горизонтальними складовими для досягнення сталого розвитку» [1, с. 111]. Тому посилення зв'язків між природничими та суспільними ланками освіти є перспективним напрямком розвитку освіти в інтересах сталого розвитку [5, с. 112].

Формування компетентності індивідуального здоров'язбереження вчителя є важливою складовою його професійної підготовки. Ця важливість обумовлена пріоритетом соціального замовлення на вчителя, професіографічними вимогами до його здоров'я [1, с. 64] а також глобальним завданням збереження здоров'я учнів, які повинен виконувати вчитель у своїй діяльності.

Під компетентністю індивідуального здоров'язбереження вчителя ми розуміємо інтегрований результат оволодіння ним валеологічними знаннями і сформованості достатнього рівня культури здоров'я, який виражається у прояві

стійкої самомотивації і готовності до використання засвоєних знань, вмінь, навичок, а також способів діяльності в конкретних професійних ситуаціях для збереження і зміцнення власного здоров'я.

У процесі професійної підготовки вчителя дана компетентність формується під час вивчення дисциплін валеологічного спрямування та професійної соціалізації. Вона реалізується в сім етапів, які відповідають різним сферам суспільних відносин людини і формам здоров'я.

1 етап – формування базових знань про будову і функції організму, психофізіологічна адаптація до майбутньої професії (фізичне здоров'я).

2 етап – розвиток емоційно-чуттєвого сприйняття себе, свого здоров'я, професії і навколишнього світу (психічне та емоційне здоров'я).

3 етап – розвиток ментально-когнітивної сфери, розумового сприйняття власної професійної діяльності (інтелектуальне здоров'я).

4 етап – соціально-культурна актуалізація власних досягнень у суспільстві, міжособистісна взаємодія (соціальне здоров'я).

5 етап – розвиток навичок колективного співробітництва, творча адаптація під час педагогічної практики (професійне здоров'я).

6 етап – формування і розвиток соціально-ієрархічних зв'язків, ціннісних установок, сфери служіння суспільству (моральне здоров'я).

7 етап – формування морально-етичних ідеалів, світоглядних і культурних орієнтирів (духовне здоров'я).

Формування компетентності індивідуального здоров'язбереження майбутнього вчителя складається зі змісту і методичного забезпечення навчальних дисциплін, виховної роботи кураторів академічних груп, створення здоров'язбережувального освітнього середовища, а також під час адаптації (інтродукції) на першому році професійної діяльності.

Таким чином, створюється цілісна система, яка дозволяє майбутньому вчителю зберігати своє здоров'я не тільки впродовж терміну навчання в університеті, але і протягом життя, у процесі професійного самовдосконалення і самореалізації.

Список використаних джерел

1. Сиявський В. В. Професіограми і психограми професій педагогічного спрямування: метод. посібник / В. В. Сиявський. – Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2014. – 84 с.
2. Сталий розвиток суспільства: навчальний посібник / А. Садовенко, Л. Масловська, В. Серета, Т. Тимочко. – 2 вид. – К., 2011. – 392 с.
3. Стратегія сталого розвитку “Україна–2020”: Схвалена Указом Президента України від 12 січня 2015 року № 5/2015.
4. Стратегія сталого розвитку природи та суспільства: навч.-метод. посібник для студ. дист. форми навчання / уклад.: В. А. Пилипко, В. М. Боголюбов, Л. Е. Піскунова. – К: Вид.центр НАУ, 2008. – 118 с.
5. Терентьева Н.О. Формування нового мислення як ноосферного утворення / Н. О. Терентьева // Акмеологія – наука ХХІ століття: матер. ІV Міжнародної науково-практичної конференції, 30 травня 2014 р., м. Київ. – С. 418-423.